

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla
wychowawców
szkół podstawowych (I-III)

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Małgorzatę Prus

Niepubliczna Placówka Doskonalenia Nauczycieli MCE

Spis treści

Pakiet materiałów dydaktycznych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Scenariusz 1 (z 3).....	3
Proponowany przebieg zajęć	8
Załączniki	16
Scenariusz 2 (z 3).....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Proponowany przebieg zajęć	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załączniki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Scenariusz 3 (z 3).....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Proponowany przebieg zajęć	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załączniki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

SCENARIUSZ 1 (Z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klas I-III / I ETAP EDUKACYJNY – edukacja wczesnoszkolna

PROWADZONYCH PRZEZ wychowawcę, pedagoga, osobę mediatora szkolnego, psychologa, doradcę zawodowego, innego nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej

TEMAT: Wolność, Tomku w swoim domku, czyli jak się kłócić, żeby się (po)godzić? Rozwiązywanie konfliktów z wykorzystaniem mediacji szczególnie w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19 w celu zapewnienia dodatkowej opieki i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE: (PODSTAWA PROGRAMOWA)

Zgodnie z „Podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej” określoną dla I etapu edukacyjnego: klasy I–III – edukacja wczesnoszkolna cele kształcenia – wymagania ogólne zostały opisane w czterech obszarach rozwojowych dziecka: fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym.

W tym miejscu zostały wybrane te cele, które uczniowie i uczennice mogą próbować osiągnąć w trakcie aktywności zaplanowanych w ramach nabywania umiejętności rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem mediacji rówieśniczych oraz mediacji szkolnych. Są to następujące cele:

1. „W zakresie fizycznego obszaru rozwoju uczeń osiąga umiejętność respektowania przepisów gier, zabaw zespołowych i przepisów poruszania się w miejscach publicznych”.
2. „W zakresie emocjonalnego obszaru rozwoju uczeń osiąga:
 - umiejętność rozpoznawania i rozumienia swoich emocji i uczuć oraz nazywania ich;
 - umiejętność rozpoznawania, rozumienia i nazywania emocji oraz uczuć innych osób; potrzebę tworzenia relacji;
 - umiejętność przedstawiania swych emocji i uczuć przy pomocy prostej wypowiedzi ustnej lub pisemnej, różnorodnych artystycznych form wyrazu;
 - świadomość przeżywanych emocji i umiejętność panowania nad nimi oraz wyrażania ich w sposób umożliwiający współdziałanie w grupie oraz adaptację w nowej grupie;

- umiejętność uświadamiania sobie uczuć przeżywanych przez inne osoby z jednoczesną próbą zrozumienia, dlaczego one występują, a także różnicowania form ich wyrażania w zależności od wieku”.
3. „W zakresie społecznego obszaru rozwoju uczeń osiąga:
- umiejętność nazywania poznanych wartości, oceny postępowania innych ludzi, odwoływania się w ocenie do przyjętych zasad i wartości;
 - umiejętność przyjmowania konsekwencji swojego postępowania;
 - umiejętność tworzenia relacji, współdziałania, współpracy oraz samodzielnej organizacji pracy w małych grupach, w tym organizacji pracy przy wykorzystaniu technologii;
 - umiejętność samodzielnego wyrażania swoich oczekiwań i potrzeb społecznych;
 - umiejętność obdarzania szacunkiem koleżanek, kolegów i osoby dorosłe, w tym starsze oraz okazywania go za pomocą prostych form wyrazu oraz stosownego zachowania;
 - umiejętność dbania o bezpieczeństwo własne i innych uczestników grupy, w tym bezpieczeństwo związane z komunikacją za pomocą nowych technologii oraz bezpieczeństwo uczestnictwa w ruchu drogowym”.
4. „W zakresie poznawczego obszaru rozwoju uczeń osiąga:
- potrzebę i umiejętność samodzielnego, refleksyjnego, logicznego, krytycznego i twórczego myślenia;
 - umiejętność poprawnego posługiwania się językiem polskim w mowie i piśmie, pozwalającą na samodzielną aktywność, komunikację i efektywną naukę;
 - umiejętność stawiania pytań, dostrzegania problemów, zbierania informacji potrzebnych do ich rozwiązania, planowania i organizacji działania, a także rozwiązywania problemów;
 - umiejętność samodzielnej eksploracji świata, rozwiązywania problemów i stosowania nabytych umiejętności w nowych sytuacjach życiowych”.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE: (PODSTAWA PROGRAMOWA)

Zgodnie z zapisami „Podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły

podstawowej”: „ogólne cele rozwoju ucznia, osiągnane na zakończenie edukacji wczesnoszkolnej, są źródłem celów szczegółowych, opisanych w formie efektów. Uczeń ma je osiągnąć, realizując zadania, wymagające wielokierunkowej aktywności”.

Wymagania szczegółowe, uwzględnione tutaj na rzecz realizacji tematyki rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem mediacji, zostały zaczerpnięte z poszczególnych dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano w cytowanym dokumencie efekty kształcenia dla edukacji wczesnoszkolnej.

Traktując to jako konwencję w scenariuszu nie uwzględniono ww. dyscyplin, gdyż podstawowym jest założenie o zintegrowanym charakterze procesów organizowanych na etapie klas I-III.

Osoba ucząca się, uczennica, uczeń:

- „słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie;
- wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi;
- słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby;
- słucha i czeka na swoją kolej, panuje nad chęcią nagłego wypowiedzania się, szczególnie w momencie wskazywania tej potrzeby przez drugą osobę;
- formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia;
- wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą czy wydarzeniem kulturalnym;
- układa w formie ustnej opowiadanie oraz składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy;
- dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażającą empatię i szacunek do rozmówcy;
- czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszycie oraz teksty drukowane;
- wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia lub określone przez nauczyciela;

- korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii czy zasobów internetu i rozwija swoje zainteresowania;
- wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się;
- przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad;
- ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, respektowane przez środowisko szkolne;
- stosuje pojęcia: porozumienie, umowa;
- wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu i komunikuje się za pomocą nowych technologii;
- stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety;
- ma świadomość pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka;
- ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką; korzysta z narzędzi multimedialnych;
- tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory;
- posługuje się komputerem lub innym urządzeniem cyfrowym oraz urządzeniami zewnętrznymi przy wykonywaniu zadania;
- korzysta z udostępnionych mu stron i zasobów internetowych;
- współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię;
- wykorzystuje możliwości technologii do komunikowania się w procesie uczenia się;
- posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami;
- dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności;

- odkrywa, że wspólnota osób której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;
- przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem”.

METODY PRACY:

- prezentacja multimedialna
- mini-wykład online
- współpraca online w parach
- praca z wykorzystaniem kart pracy w wersji elektronicznej
- praca na platformie online Zintegrowana Platforma Edukacyjna
- ewaluacja online
- puzzle online
- ćwiczenie interaktywne
- cyfrowa tablica online Jamboard
- sesja pytań i odpowiedzi
- scenka dialogowa online

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- laptop z dostępem do internetu
- kamera, mikrofon, głośniki, słuchawki
- urządzenie wielofunkcyjne (drukarka, skaner, ksero)
- programy: MS Teams / Zoom / Google Classroom, MS Power Point
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna
- Serwisy: JigsawPlanet, LearningApps, Padlet, Jamboard

PRZEWIDYWANY CZAS: 90 minut / dwie jednostki lekcyjne

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Osoba ucząca rozpoczyna zajęcia od powitania wszystkich osób w wirtualnej klasie. Następnie krótko objaśnia temat, cele zajęć oraz plan lekcji. Zostaje sprawdzona obecność. W tym miejscu osoby uczące się mogą zgłaszać swoje potrzeby związane z uczestnictwem w zajęciach.

Część 2. W początkowej fazie lekcji osoba ucząca proponuje swoim podopiecznym ćwiczenie integracyjne „Wirtualny wachlarz emocji”. Integracja zespołu pomoże w budowaniu pozytywnej atmosfery na zajęciach oraz wzmocni poczucie bezpieczeństwa w grupie. Dbanie o utrzymanie pozytywnych relacji jest szczególnie ważne w okresie zdalnej/hybrydowej edukacji, która wyklucza osoby uczące się z bezpośrednich kontaktów interpersonalnych i zmusza na domową izolację.

Instrukcja: za pomocą emotikonk oznacz swoje emocje w określonej przez nauczyciela/nauczycielkę sytuacji. Osoba ucząca przedstawia zdania opisujące różne zdarzenia. Przykładowo: dostałam nową zabawkę, otrzymałam złą ocenę, popsuł mi się telefon, zgubiłam czapkę, jestem chora, idę do lekarza, siostra na mnie krzyczy, mama nie ma czasu, brat zabiera moje kredki.

Porozmawiajcie w grupie o waszych emocjach, być może istnieją rzeczy, sytuacje, zachowania, na które reagujecie podobnie. Zastanówcie się, jak różnie przeżywacie te same sytuacje. Następnie ułóżcie zdanie, które w waszym przekonaniu może pomóc wam w opanowaniu odczuwanej emocji w określonej sytuacji. [„Wirtualny wachlarz emocji”](#) (karta pracy w serwisie:

<https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/14199100>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy” dostępny na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej.

Część 3. Po krótkim omówieniu ćwiczenia integracyjnego osoba prowadząca zajęcia udziela ustnej konstruktywnej informacji zwrotnej. Następnie uczniowie i uczennice wykonują kolejne przewidziane w tej części lekcji zadanie. Tym razem jest to ćwiczenie interaktywne typu puzzle online [„Konflikt”](#) (dostępne w serwisie: <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1fc416282b0e>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Po ćwiczeniu następuje krótka sesja pytań i odpowiedzi.

Część 4. Uczniowie i uczennice wysłuchują tekstu Aleksandra Fredry [„Paweł i Gawel”](#) wzorcowo odczytanego przez osobę prowadzącą zajęcia. (tekst w serwisie:

https://poezja.org/wz/Fredro_Aleksander/4003/Pawe%C5%82_i_Gawe%C5%82), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

Osoba ucząca udostępnia tekst wiersza na platformie do zdalnej edukacji. Przekazuje także link do utworu Fredry, aby uczniowie i uczennice mogli wrócić do niego także po zajęciach.

Następuje krótka sesja pytań i odpowiedzi na temat utworu Fredry. Osoby uczące się mogą luźno wypowiadać się w zakresie usłyszanego tekstu.

Część 5. W tym miejscu osoby uczące się dobierają się w pary i za pośrednictwem wideorozmowy przygotowują scenkę dialogową na kanwie utworu Fredry „Paweł i Gaweł”. Mogą również wyznaczyć jedną dodatkową osobę, w celu pomagania w osiągnięciu porozumienia pomiędzy spierającymi się Pawłem i Gawłem.

Jeśli coś w tym zadaniu jest niezrozumiałe wówczas proszą o wyjaśnienie osobę nauczającą. Ćwiczenie, dzięki praktycznemu charakterowi materiałów dydaktycznych, ma na celu pogłębienie umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów oraz rozwiązywania problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych.

Osoby biorące udział w ćwiczeniu pracują nad kształtowaniem empatycznej postawy. Uświadamiają sobie przy tym, że odczuwanie złości jest naturalnym stanem, którego nie powinni tłumić ani lekceważyć. Chodzi przede wszystkim o nabycie umiejętności panowania nad emocjami. Tak, aby uczucia nie przejmowały kontroli nad osobą. Uczniowie i uczennice uczą się wpływać na swoje reakcje, które powoduje złość.

Po wykonaniu zadania następuje ocena koleżeńska w formie ustnej przekazywana sobie w parach przez osoby uczące się. Konstruktywna informacja zwrotna w formie ustnej przekazywana jest również współpracującym parom przez nauczyciela/nauczycielkę osobę uczącą na bieżąco podczas podejmowanych aktywności na zajęciach.

Część 6. Podsumowaniem inscenizacji wiersza w parach jest krótka wymiana doświadczeń na forum wirtualnej klasy. Uczniowie i uczennice dzielą się sukcesami i porażkami w dogadywaniu się ze sobą bohaterów, w których się wcielili. Uwagi mogą także zgłaszać osoby pełniące w scenkach rolę rozjemcy.

Następnie uczniowie i uczennice odpowiadają na pytanie: „Jak się kłócić?”. Ich zadaniem jest określenie aspektów kłótni, które pozwolą na dążenie w konflikcie do

porozumienia, a nie do eskalacji problemu. Dyskusja zmierza w kierunku poszukiwania pozytywnych aspektów płynących z konfliktów.

Wszystkie propozycje odpowiedzi, pomysły, reguły, normy zostają zapisane na cyfrowej tablicy interaktywnej [Jamboard](https://jamboard.google.com/). (serwis: <https://jamboard.google.com/>). dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

W przypadku trudności z zapisywaniem rozwiązań uczniowie mogą posłużyć się inną formą komunikacji z grupą. Do dyspozycji mają odpowiedzi ustne lub/i posłkowanie się grafiką. W tym celu stosują piktogramy lub rysunki ilustrujące ich propozycje i odpowiedzi na zadane pytanie.

Po zebraniu pomysłów następuje ich weryfikacja i wybór kilku najważniejszych. W efekcie osoby uczące się doświadczają analizy problemu z różnych punktów widzenia.

Część 7. Osoby uczące się współpracują online w parach z wykorzystaniem karty pracy [„Lista przydatnych pytań”](#) w wersji elektronicznej online udostępnionej na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej (karta pracy w serwisie: <https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/80277500>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy”.

Instrukcja: przedyskutuj odpowiedzi na kilka pytań z kolegą/koleżanką. W tym celu możesz skorzystać z gotowej listy tak zwanej checklisty. Punktem wyjścia uczyć inscenizację z wcześniejszego ćwiczenia. Jeśli coś w tym zadaniu jest dla Ciebie niezrozumiałe wówczas poproś o wyjaśnienie osobę nauczającą.

Po wykonaniu zadania następuje ocena koleżeńska w formie ustnej przekazywana sobie w parach przez osoby uczące się. Konstruktywna informacja zwrotna w formie ustnej przekazywana jest również współpracującym parom przez nauczyciela/nauczycielkę osobę uczącą na bieżąco podczas podejmowanych aktywności na zajęciach.

Część 8. Osoby uczące się zostają włączone do interaktywnej burzy mózgów. Jej celem jest wypracowanie rozwiązania stanowiącego odpowiedź na postawione przez nauczyciela/nauczycielkę pytanie problemowe: „Jak się (po)godzić?”. Wszystkie propozycje odpowiedzi, pomysły, reguły, normy zostają zapisane na cyfrowej tablicy interaktywnej [Jamboard](https://jamboard.google.com/). (serwis: <https://jamboard.google.com/>). dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

W przypadku trudności z zapisywaniem rozwiązań uczniowie mogą posłużyć się inną formą komunikacji z grupą. Do dyspozycji mają odpowiedzi ustne lub/i

posiłkowanie się grafiką. W tym celu stosują piktogramy lub rysunki ilustrujące ich propozycje i odpowiedzi na zadane pytanie.

Po zebraniu pomysłów następuje ich weryfikacja i wybór kilku najważniejszych. W efekcie osoby uczące się doświadczają analizy problemu z różnych punktów widzenia. Mają możliwość dostrzeżenia konfliktu i osiągnięcia porozumienia jako procesu, w którym obowiązują pewne ściśle ustalone normy gwarantujące jej rzetelny i bezpieczny przebieg.

Osoby uczestniczące w dyskusji aktywnie współpracują w zespole, dyskutują, argumentują, wysłuchują zdania innych osób, oceniają i weryfikują trafność i zasadność pomysłów.

Część 9. Prowadzący/prowadząca zajęcia przedstawia mini-wykład nt. [„Jak się kłócić, żeby się \(po\)godzić?”](#). Celem tej części jest udzielenie odpowiedzi na dwa kluczowe pytania: „Co to jest konflikt?” oraz „Jak rozwiązać konflikt?” z odniesieniem do prezentacji multimedialnej z wykorzystaniem programu MS PowerPoint. (prezentacja w serwisie: <https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/79662800>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Materiał zamieszczony w pakiecie „Prezentacja multimedialna”.

Po prezentacji następuje krótka sesja pytań i odpowiedzi. Prezentacja jest dostępna na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej. W efekcie uczniowie / uczennice / osoby uczące się potrafią samodzielnie wyjaśnić czym jest konflikt oraz jakie są sposoby na poradzenie sobie w trudnej sytuacji konfliktowej.

Część 10. Podsumowaniem lekcji jest ćwiczenie interaktywne typu grupowanie [„Zgoda buduje”](#) (dostępne w serwisie: <https://learningapps.org/display?v=pk5daa5q222>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Instrukcja: pogrupuj wyrazy bliskoznaczne i synonimy w dwie kategorie: „zgoda” oraz „kłótnia”.

Wyrazy do pogrupowania to: harmonia, niezgoda, jednomyślność, konsensus, pokój, pojednanie, spięcie, akceptacja, współpraca, ugoda, zrozumienie, sprzeczka, porozumienie, zatarg, awantura, scysja, starcie, tarcie, zgrzyt, zwada.

W efekcie uczniowie i uczennice dokonują powtórzenia i usystematyzowania omówionych podczas lekcji zagadnień. Najważniejsze informacje zostają ujęte w formie notatki składającej się z kluczowych słów związanych z problematyką rozwiązywania konfliktów.

Część 11. Ewaluacja zajęć uwzględniająca pracę z uczniami i uczennicami ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Instrukcja: na cyfrowej tablicy

udostępnionej Ci przez instruktora zajęć udziel krótkiej informacji zwrotnej na temat uczenia się podczas lekcji. Podziel się z innymi osobami w klasie swoimi przemyśleniami związanymi z procesem nabywania i doskonalenia nowych umiejętności na zajęciach. Dokończ zdania:

- Dziękuję za...
- Proszę o...
- Lubię, gdy...
- Sprawia mi radość...
- Nie lubię...
- Mam kłopot z...

Wszystkie propozycje odpowiedzi zapisz na cyfrowej tablicy interaktywnej [Jamboard](https://jamboard.google.com/) (serwis: <https://jamboard.google.com/>). dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Możesz również przygotować ustną informację zwrotną i przekazać ją za pośrednictwem wideochata. Jeśli masz trudność z zapisaniem pomysłów, użyj piktogramów lub innych obrazów graficznych.

Część 12. Osoby uczące się otrzymują ćwiczenia rozwojowe do wykonania po lekcji. Propozycja dwóch zadań domowych do wyboru uwzględnia zróżnicowane potrzeby osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Zadanie nr 1. Instrukcja: wykonaj dowolną techniką tradycyjną ilustrację do wiersza „Paweł i Gawł”. Następnie zeskanuj rysunek i prześlij go w formacie pliku graficznego na platformę do zdalnej edukacji. W przypadku trudności poproś o pomoc swojego wychowawcę/wychowawczynię.

Zadanie nr 2. Instrukcja: uruchom swoją wyobraźnię i opisz w kilku zdaniach, jak prawdopodobnie zakończył się spór między Pawłem i Gawłem. Wykonaj zadanie samodzielnie lub poproś o wsparcie bliską ci osobę. Możesz również skorzystać z indywidualnych konsultacji online z wychowawcą lub wychowawczynią w ustalonym wcześniej terminie.

EWALUACJA ZAJĘĆ

- konstruktywna informacja zwrotna w formie ustnej przekazywana przez nauczyciela/nauczycielkę osobom uczącym się na bieżąco podczas podejmowanych aktywności na zajęciach za pośrednictwem wideochata/chata

- ocena koleżeńska w formie ustnej przekazywana sobie w parach przez osoby uczące się po wykonaniu określonego zadania
- pisemny komentarz udzielany na zakończenie lekcji dotyczący jakości procesu uczenia się na zajęciach w formie odpowiedzi na proponowane pytania otwarte

BIBLIOGRAFIA

1. Cedro A., (2017), *Kłótnia na zgodę: jak się spierać, żeby się zrozumieć*, Kielce: Wydawnictwo Charaktery.
2. Duda A. K., (2019), *Materiały dla uczniów - kandydatów na mediatorów rówieśniczych*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
3. Gordon T., (2012), *Wychowanie bez porażek w praktyce*, Warszawa: Wydawnictwo Pax.
4. King G., (2003), *Umiejętności terapeutyczne nauczyciela*, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
5. Koch J., (2004), *O mediacjach i treningu mediacyjnym*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, nr 435.
6. Kordziński J., (2007), *Mediacja zamiast izolacji*, „Dyrektor Szkoły”, nr 12, s. 13-15.
7. Lewicka-Zelent A., Trojanowska E., (2014), *Szkolny warsztat mediacyjny a przemoc*, „Niebieska Linia”, nr 1/90, s. 27-29.
8. Musialska K., (2010), *Mediacja w komunikacji szkolnej*, „Wszystko dla Szkoły”, nr 9, s. 6.
9. Polak K., (2008), *Mediacja jako szansa rozwiązania konfliktów szkolnych*, „Wychowanie na Co Dzień”, nr 4-5 (175-176), s. 30-35.
10. Prusakowski S., (2007), *Pożytki płynące z... konfliktów*, „Psychologia w Szkole”, nr 2, s. 121-130.
11. Prusakowski S., Bałutowski D., (2007), *Mediacje – szansa dla szkoły*, „Psychologia w Szkole”, nr 3, s. 105–114.
12. Skrzypek M., (2013), *Konflikt jako dobro wspólne*, „Rzeczpospolita”, z dn. 22 X 2013.
13. Taraszkiewicz M., Rose C., (2006), *Atlas efektywnego uczenia (się)*, Warszawa: Wydawnictwo Transfer Learning.
14. Teliszewska A., (2013), *Konflikt asertywnie zażegnany*, „Psychologia w Szkole”, nr 2, s. 51-56.
15. Winnikow D., (2013), *Jak się kłócić?*, „Coaching”, nr 3, s. 79-83.

NETOGRAFIA

1. [Badanie „Edukacja zdalna w czasie pandemii](https://centrumcyfrowe.pl/edukacja-zdalna/), artykuł w serwisie: <https://centrumcyfrowe.pl/edukacja-zdalna/>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
2. [Konflikty między dziećmi w szkole a rola nauczyciela](https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/konflikty-miedzy-dziecmi-w-szkole-a-rola-nauczyciela), artykuł w serwisie: <https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/konflikty-miedzy-dziecmi-w-szkole-a-rola-nauczyciela>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
3. [Mediacje rówieśnicze jako forma rozwiązywania konfliktów w szkole i przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym uczniów](http://www.ore.edu.pl), artykuł w serwisie: www.ore.edu.pl, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
4. [Mediacje rówieśnicze](https://mediator.org.pl/o-mediacji/mediacje-rowniesnicze/), artykuł w serwisie: <https://mediator.org.pl/o-mediacji/mediacje-rowniesnicze/>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
5. [Mediacje lekiem na konflikty uczniowskie - ale szkoły się ich boją, albo nie znają](https://www.prawo.pl/oswiata/mediacja-rowiesnicza-sposobem-na-problemy-z-uczniami-szkoly-nie,507565.html), artykuł w serwisie: <https://www.prawo.pl/oswiata/mediacja-rowiesnicza-sposobem-na-problemy-z-uczniami-szkoly-nie,507565.html>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
6. [Różne oblicza konfliktu w szkole](https://www.monitorszkoly.pl/artikul/rozne-oblicza-konfliktu-w-szkole), artykuł w serwisie: <https://www.monitorszkoly.pl/artikul/rozne-oblicza-konfliktu-w-szkole>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
7. [Standardy mediacji rówieśniczej i szkolnej w szkołach i innych placówkach oświatowych](http://brpd.gov.pl/sites/default/files/standardy_mediacji_rowiesniczej_i_szkolne_j_w_szkolach_0.pdf), artykuł w serwisie: http://brpd.gov.pl/sites/default/files/standardy_mediacji_rowiesniczej_i_szkolne_j_w_szkolach_0.pdf, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
8. [W nauczaniu zdalnym jest ważne przede wszystkim jak, a nie gdzie](https://blog.ceo.org.pl/w-nauczaniu-zdalnym-wazne-przedo-wszystkim-jak-a-nie-gdzie/), artykuł w serwisie: <https://blog.ceo.org.pl/w-nauczaniu-zdalnym-wazne-przedo-wszystkim-jak-a-nie-gdzie/>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
9. [Zdalne lekcje](https://www.gov.pl/web/zdalnelekcje), artykuł w serwisie: <https://www.gov.pl/web/zdalnelekcje>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
10. [4 pomysły na angażującą godzinę wychowawczą online](https://cdw.edu.pl/4-pomysly-na-angazujaca-godzine-wychowawcza-online-do-pobrania/), artykuł w serwisie: <https://cdw.edu.pl/4-pomysly-na-angazujaca-godzine-wychowawcza-online-do-pobrania/> dostępny online [dostęp: 11.02.2022].

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1 Karta pracy 1

Karta pracy: Wirtualny wachlarz emocji. Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem programu Canva.com. Grafika pochodzi z zasobów Canva.com. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy”.

Załącznik 2 Ćwiczenie interaktywne 1

„Konflikt”. Instrukcja: dopasuj puzzle. Powodzenia! Puzzle online [„Konflikt”](https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1fc416282b0e) (dostępne w serwisie: <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1fc416282b0e>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

Źródło: opracowanie własne. Grafika pochodzi z zasobów Pixabay.com. Zdjęcie: [Victoria Borodina / 9653 images](https://pixabay.com/pl/photos/nie-podzielono-zabawk%c4%99-5189298/). (dostępne w serwisie: <https://pixabay.com/pl/photos/nie-podzielono-zabawk%c4%99-5189298/>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

Załącznik 3 Tekst 1

„Paweł i Gaweł” Aleksander Fredro

Paweł i Gaweł w jednym stali domu,
Paweł na górze, a Gaweł na dole;
Paweł, spokojny, nie wadził nikomu,
Gaweł najdziksze wymyślał swawole.
Ciągłe polował po swoim pokoju:
To pies, to zając – między stoły, stołki
Gonił, uciekał, wywracał koziołki,
Strzelał i trąbił, i krzyczał do znoju.
Znosił to Paweł, nareszcie nie może;
Schodzi do Gawła i prosi w pokorze:
– Zmiłuj się waćpan, poluj ciszej nieco,
Bo mi na górze szyby z okien lecą.
A na to Gaweł: – Wolność, Tomku,
W swoim domku.
Cóż było mówić? Paweł ani pisnął,
Wrócił do siebie i czapkę nacisnął.
Nazajutrz Gaweł jeszcze smacznie chrapie,
A tu z powały coś mu na nos kapie.*
Zerwał się z łóżka i pędzi na górę.
Sztuk! puk – zamknięto. Spogląda przez dziurę
I widzi... Cóż tam? Cały pokój w wodzie,
A Paweł z wędką siedzi na komodzie.
– Co waćpan robisz? – Ryby sobie łowią.
– Ależ, mospanie, mnie kapie po głowie!
A Paweł na to: – Wolność, Tomku,
W swoim domku.
Z tej to powiastki morał w tym sposobie:
Jak ty komu, tak on tobie.

Źródło: [Poezja.org](https://poezja.org) (dostępny w serwisie:

https://poezja.org/wz/Fredro_Aleksander/4003/Pawe%C5%82_i_Gawe%C5%82)),

dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

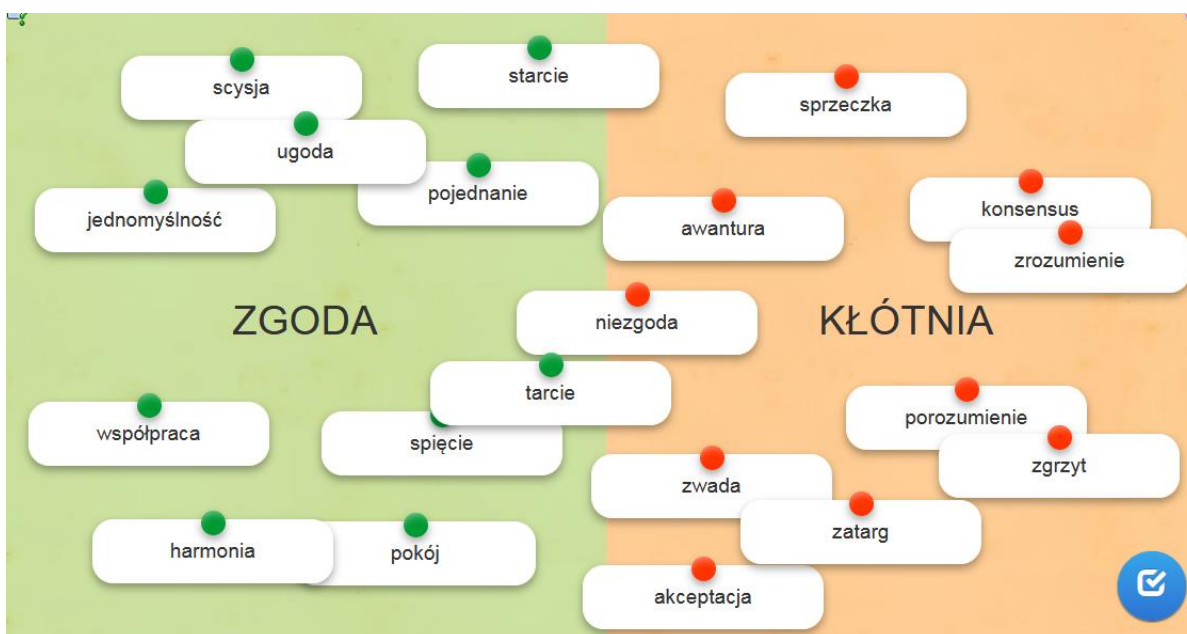
Lista przydatnych pytań

- Na czym polega problem?
- Kogo jest to problem?
- Co można z tym zrobić?
- Co się stanie, jeśli nic się nie zrobi?
- Co przeszkadza w rozwiązaniu?
- Kto może pomóc w dogadaniu się?
- Co można jeszcze zrobić?
- Czego nie robić?
- Jakie są możliwości działania?
- Które rozwiązanie jest najlepsze?

Karta pracy: Lista przydatnych pytań. Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem programu Canva.com. Grafika pochodzi z zasobów Canva.com. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy”.

Załącznik 5 Ćwiczenie interaktywne 2

„Zgoda buduje”. Instrukcja: pogrupuj wyrazy bliskoznaczne i synonimy w dwie kategorie: „zgoda” oraz „kłótnia”. Wyrazy do pogrupowania to: harmonia, niezgoda, jednomyslność, konsensus, pokój, pojednanie, spięcie, akceptacja, współpraca, ugoda, zrozumienie, sprzeczka, porozumienie, zatarg, awantura, scysja, starcie, tarcie, zgrzyt, zwada. Powodzenia! Grupowanie „Zgoda buduje” (dostępne w serwisie: <https://learningapps.org/display?v=pk5daa5q222>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

Źródło: opracowanie własne.

SCENARIUSZ 2 (Z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klas I-III / I ETAP EDUKACYJNY – edukacja wczesnoszkolna

PROWADZONYCH PRZEZ wychowawcę, pedagoga, osobę mediatora szkolnego, psychologa, doradcę zawodowego, innego nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej

TEMAT: Można inaczej, czyli jak stosować mediacje w trudnych sytuacjach?

Rozwiązywanie konfliktów z wykorzystaniem mediacji szczególnie w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19 w celu zapewnienia dodatkowej opieki i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE: (PODSTAWA PROGRAMOWA)

Zgodnie z „Podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej” określoną dla I etapu edukacyjnego: klasy I–III – edukacja wczesnoszkolna cele kształcenia – wymagania ogólne zostały opisane w czterech obszarach rozwojowych dziecka: fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym.

W tym miejscu zostały wybrane te cele, które uczniowie i uczennice mogą próbować osiągnąć w trakcie aktywności zaplanowanych w ramach nabywania umiejętności rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem mediacji rówieśniczych oraz mediacji szkolnych. Są to następujące cele:

5. „W zakresie fizycznego obszaru rozwoju uczeń osiąga umiejętność respektowania przepisów gier, zabaw zespołowych i przepisów poruszania się w miejscach publicznych”.
6. „W zakresie emocjonalnego obszaru rozwoju uczeń osiąga:
 - umiejętność rozpoznawania i rozumienia swoich emocji i uczuć oraz nazywania ich;
 - umiejętność rozpoznawania, rozumienia i nazywania emocji oraz uczuć innych osób; potrzebę tworzenia relacji;
 - umiejętność przedstawiania swych emocji i uczuć przy pomocy prostej wypowiedzi ustnej lub pisemnej, różnorodnych artystycznych form wyrazu;
 - świadomość przeżywanych emocji i umiejętność panowania nad nimi oraz wyrażania ich w sposób umożliwiający współdziałanie w grupie oraz adaptację w nowej grupie;

- umiejętność uświadamiania sobie uczuć przeżywanych przez inne osoby z jednoczesną próbą zrozumienia, dlaczego one występują, a także różnicowania form ich wyrażania w zależności od wieku”.
7. „W zakresie społecznego obszaru rozwoju uczeń osiąga:
- umiejętność nazywania poznanych wartości, oceny postępowania innych ludzi, odwoływania się w ocenie do przyjętych zasad i wartości;
 - umiejętność przyjmowania konsekwencji swojego postępowania;
 - umiejętność tworzenia relacji, współdziałania, współpracy oraz samodzielnej organizacji pracy w małych grupach, w tym organizacji pracy przy wykorzystaniu technologii;
 - umiejętność samodzielnego wyrażania swoich oczekiwań i potrzeb społecznych;
 - umiejętność obdarzania szacunkiem koleżanek, kolegów i osoby dorosłe, w tym starsze oraz okazywania go za pomocą prostych form wyrazu oraz stosownego zachowania;
 - umiejętność dbania o bezpieczeństwo własne i innych uczestników grupy, w tym bezpieczeństwo związane z komunikacją za pomocą nowych technologii oraz bezpieczeństwo uczestnictwa w ruchu drogowym”.
8. „W zakresie poznawczego obszaru rozwoju uczeń osiąga:
- potrzebę i umiejętność samodzielnego, refleksyjnego, logicznego, krytycznego i twórczego myślenia;
 - umiejętność poprawnego posługiwania się językiem polskim w mowie i piśmie, pozwalającą na samodzielną aktywność, komunikację i efektywną naukę;
 - umiejętność stawiania pytań, dostrzegania problemów, zbierania informacji potrzebnych do ich rozwiązania, planowania i organizacji działania, a także rozwiązywania problemów;
 - umiejętność samodzielnej eksploracji świata, rozwiązywania problemów i stosowania nabytych umiejętności w nowych sytuacjach życiowych”.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE: (PODSTAWA PROGRAMOWA)

Zgodnie z zapisami „Podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły

podstawowej”: „ogólne cele rozwoju ucznia, osiągnane na zakończenie edukacji wczesnoszkolnej, są źródłem celów szczegółowych, opisanych w formie efektów. Uczeń ma je osiągać, realizując zadania, wymagające wielokierunkowej aktywności”.

Wymagania szczegółowe, uwzględnione tutaj na rzecz realizacji tematyki rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem mediacji, zostały zaczerpnięte z poszczególnych dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano w cytowanym dokumencie efekty kształcenia dla edukacji wczesnoszkolnej.

Traktując to jako konwencję w scenariuszu nie uwzględniono ww. dyscyplin, gdyż podstawowym jest założenie o zintegrowanym charakterze procesów organizowanych na etapie klas I-III.

Osoba ucząca się, uczennica, uczeń:

- „słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie;
- wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi;
- słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby;
- słucha i czeka na swoją kolej, panuje nad chęcią nagłego wypowiedzania się, szczególnie w momencie wskazywania tej potrzeby przez drugą osobę;
- formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia;
- wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą czy wydarzeniem kulturalnym;
- układa w formie ustnej opowiadanie oraz składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy;
- dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażającą empatię i szacunek do rozmówcy;
- czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszycie oraz teksty drukowane;
- wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia lub określone przez nauczyciela;

- korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii czy zasobów internetu i rozwija swoje zainteresowania;
- wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się;
- przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad;
- ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, respektowane przez środowisko szkolne;
- stosuje pojęcia: porozumienie, umowa;
- wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu i komunikuje się za pomocą nowych technologii;
- stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety;
- ma świadomość pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka;
- ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką; korzysta z narzędzi multimedialnych;
- tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory;
- posługuje się komputerem lub innym urządzeniem cyfrowym oraz urządzeniami zewnętrznymi przy wykonywaniu zadania;
- korzysta z udostępnionych mu stron i zasobów internetowych;
- współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię;
- wykorzystuje możliwości technologii do komunikowania się w procesie uczenia się;
- posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami;
- dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności;

- odkrywa, że wspólnota osób której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;
- przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem”.

METODY PRACY:

- mini-wykład online
- współpraca online w parach
- praca z wykorzystaniem kart pracy w wersji elektronicznej
- praca na platformie online Zintegrowana Platforma Edukacyjna
- ewaluacja online
- puzzle online
- ćwiczenia interaktywne Wordwall
- sesja pytań i odpowiedzi
- film – studium przypadku
- cyfrowa tablica interaktywna Jamboard
- mapa myśli online z Coggle

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- laptop z dostępem do internetu
- kamera, mikrofon, głośniki, słuchawki
- urządzenie wielofunkcyjne (drukarka, skaner, ksero)
- programy: MS Teams / Zoom / Google Classroom, MS Power Point
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna
- serwisy: JigsawPlanet, Wordwall, Jamboard, YouTube, Coggle

PRZEWIDYWANY CZAS: 90 minut / dwie jednostki lekcyjne

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Osoba ucząca rozpoczyna zajęcia od powitania wszystkich osób w wirtualnej klasie. Następnie krótko objaśnia temat, cele zajęć oraz plan lekcji. Zostaje sprawdzona obecność. W tym miejscu osoby uczące się mogą zgłaszać swoje potrzeby związane z uczestnictwem w zajęciach.

Część 2. W początkowej fazie lekcji osoba ucząca proponuje swoim podopiecznym ćwiczenie integracyjne „Życzenia do złotej rybki”. Integracja zespołu pomoże w budowaniu pozytywnej atmosfery na zajęciach oraz wzmocni poczucie bezpieczeństwa w grupie. Dbanie o utrzymanie pozytywnych relacji jest szczególnie ważne w okresie zdalnej/hybrydowej edukacji, która wyklucza osoby uczące się z bezpośrednich kontaktów interpersonalnych i zmusza na domową izolację.

Instrukcja: pokoloruj rysunek złotej rybki, udostępniony Ci przez nauczyciela na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej. Aby wykonać to zadanie najpierw musisz pobrać plik i wydrukować go. Następnie zapisz w karcie pracy swoje trzy życzenia, o których spełnieniu od dawna marzysz. Gdy wykonasz to polecenie, dołącz do wybranej przez siebie grupy. Osoby uczące się łączą się w tym miejscu w trójki.

Potem porozmawiajcie w grupie o waszych marzeniach, potrzebach, pragnieniach, celach do zrealizowania. Zastanówcie się, być może macie podobne aspiracje. Następnie spośród wszystkich waszych indywidualnych potrzeb, wybierzcie tylko trzy i zapiszcie w karcie pracy. [„Życzenia do złotej rybki”](#) (karta pracy w serwisie: <https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/56823300>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy” dostępny na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej.

Część 3. Po krótkim omówieniu ćwiczenia integracyjnego osoba prowadząca zajęcia udziela ustnej konstruktywnej informacji zwrotnej. Następnie uczniowie i uczennice wykonują kolejne przewidziane w tej części lekcji zadanie. Tym razem jest to ćwiczenie interaktywne typu puzzle online [„Kłótnia kolegów”](#) (dostępne w serwisie: <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1a170ef3e4a6>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Po ćwiczeniu następuje krótka sesja pytań i odpowiedzi.

Część 4. Uczniowie i uczennice zapoznają się z filmem dostępnym w serwisie YouTube: [„Można inaczej - mediacje w szkole”](#). (filmy w serwisie: <https://www.youtube.com/watch?v=ABY9UoOG0hY>), dostępne online [dostęp: 23.02.2022].

Nauczyciel/nauczycielka udostępnia nagranie na platformie do zdalnej edukacji. Przekazuje także link do filmu, aby uczniowie i uczennice mogli wrócić do niego także po zajęciach.

Część 5. W tym miejscu osoby uczące się przystępują do pracy z metaforą filmową, która stanowi swoiste studium przypadku. Osoby uczące się współpracują online w parach z wykorzystaniem karty pracy „[Film - checklista](#)” w wersji elektronicznej online udostępnionej na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej (karta pracy w serwisie: <https://moje.zpe.gov.pl/a-shared-owner/DzANW3C0V>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy”.

Instrukcja: zbuduj krótką ustną lub pisemną wypowiedź na temat prezentowanego filmu w serwisie YouTube. W tym celu możesz skorzystać z gotowej listy pytań tak zwanej checklisty. Przedyskutuj odpowiedzi na kilka pytań rozwojowych z kolegą/koleżanką. Jeśli coś w tym zadaniu jest dla Ciebie niezrozumiałe wówczas poproś o wyjaśnienie osobę nauczającą.

Ćwiczenie, dzięki praktycznemu charakterowi materiałów dydaktycznych, ma na celu pogłębienie umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów oraz rozwiązywania problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych.

Po wykonaniu zadania następuje ocena koleżeńska w formie ustnej przekazywana sobie w parach przez osoby uczące się. Konstruktywna informacja zwrotna w formie ustnej przekazywana jest również współpracującym parom przez nauczyciela/nauczycielkę osobę uczącą na bieżąco podczas podejmowanych aktywności na zajęciach.

Część 6. Osoba ucząca prosi wszystkich, aby włączyli się do kolejnej aktywności zaplanowanej w toku zajęć. Na podstawie informacji uzyskanych w wyniku pracy z filmem osoby uczące się mają zdefiniować, czym jest mediacja. Dokonując syntezy najistotniejszych treści z zakresu rozwiązywania problemów, konfliktów, trudnych sytuacji uczniowie i uczennice wykonują krótkie ćwiczenie w formie mapy mentalnej z wykorzystaniem narzędzia [Coggle](#). (serwis: <https://coggle.it/>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

Instrukcja: w edytorze graficznym do tworzenia map mentalnych Coggle stwórz projekt notatki, w której dokonasz wyjaśnienia pojęcia „mediacja”. Odpowiedz na pytanie: „Co to jest mediacja?”. Pamiętaj, aby podczas współtworzenia mapy Coggle odnieść się do zdobytych doświadczeń podczas pracy z filmem.

Podziel się swoimi spostrzeżeniami z innymi uczniami i uczennicami. Wyraż swoje zdanie. Uzasadnij je w jasnym i krótkim komunikacie. Powiedz o swoich odczuciach, odnieś się z szacunkiem i kulturą do odczuć i spostrzeżeń innych osób.

Część 7. Prowadzący/prowadząca zajęcia przedstawia mini-wykład nt. [„Mediacja na TAK!”](#). Celem tej części jest udzielenie odpowiedzi na dwa kluczowe pytania: „Co to jest mediacja?” oraz „Na czym polega mediacja?” z odniesieniem do prezentacji z wykorzystaniem Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej. (prezentacja w serwisie: <https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/44128300>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Materiał zamieszczony w pakiecie „Prezentacja multimedialna”.

Po prezentacji następuje krótka sesja pytań i odpowiedzi. W efekcie uczniowie / uczennice / osoby uczące się potrafią samodzielnie wyjaśnić czym jest mediacja oraz jakie są sposoby na poradzenie sobie w trudnej sytuacji konfliktowej.

Część 8. Podsumowaniem lekcji jest ćwiczenie interaktywne typu porządkowanie [„Kilka dobrych zdań o mediacji”](#) (dostępne w serwisie: <https://wordwall.net/pl/resource/29333965>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Instrukcja: uporządkuj wyrazy w taki sposób, aby tworzyły sensowne zdania. Zdania do ułożenia to:

- Mediacja to dialog między dwoma osobami będącymi w konflikcie.
- Osoby skłócone nazywane są stronami.
- Mediacja prowadzi do porozumienia oraz poprawy relacji skłócone osoby.
- Mediacja odbywa się w obecności mediatora.
- Mediator to osoba bezstronna, akceptowana i neutralna dla stron konfliktu.
- Mediacja jest konstruktywną metodą rozwiązywania problemów.

W efekcie uczniowie i uczennice dokonują powtórzenia i usystematyzowania omówionych podczas lekcji zagadnień. Najważniejsze informacje zostają ujęte w formie notatki składającej się z kluczowych słów związanych z problematyką rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem technik mediacyjnych.

Część 9. Ewaluacja zajęć uwzględniająca pracę z uczniami i uczennicami ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Instrukcja: na cyfrowej tablicy udostępnionej Ci przez instruktora zajęć udziel krótkiej informacji zwrotnej na temat uczenia się podczas lekcji. Podziel się z innymi osobami w klasie swoimi

przemysleniami związanymi z procesem nabywania i doskonalenia nowych umiejętności na zajęciach. Dokończ zdania:

- Chętnie dowiem się...
- Trudno mi zrozumieć...
- Chcę zapytać jeszcze o...
- Zainteresowało mnie...
- Męczące było dla mnie...

Wszystkie propozycje odpowiedzi zapisz na cyfrowej tablicy interaktywnej [Jamboard](https://jamboard.google.com/) (serwis: <https://jamboard.google.com/>). dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Możesz również przygotować ustną informację zwrotną i przekazać ją za pośrednictwem wideochata. Jeśli masz trudność z zapisaniem pomysłów, użyj piktogramów lub innych obrazów graficznych.

Część 10. Osoby uczące się otrzymują ćwiczenia rozwojowe do wykonania po lekcji. Propozycja dwóch zadań domowych do wyboru uwzględnia zróżnicowane potrzeby osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Zadanie nr 1. Instrukcja: podziel się ze swoimi bliskimi informacjami z lekcji. Udostępnij im film, który obejrzałeś/obejrzałaś podczas zajęć. Zapytaj, co sądzą na temat rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem technik mediacyjnych.

Zadanie nr 2. Instrukcja: uzasadnij w kilku zdaniach, dlaczego warto stosować mediacje (3-5 zdań). Jeśli masz odmienne stanowisko, napisz to i krótko uzasadnij swoje poglądy. (3-5 zdań). Wykonaj zadanie samodzielnie lub poproś o wsparcie bliską ci osobę. Możesz również skorzystać z indywidualnych konsultacji online z wychowawcą lub wychowawczynią w ustalonym wcześniej terminie.

EWALUACJA ZAJĘĆ

- konstruktywna informacja zwrotna w formie ustnej przekazywana przez nauczyciela/nauczycielkę osobom uczącym się na bieżąco podczas podejmowanych aktywności na zajęciach za pośrednictwem wideochata/chata
- ocena koleżeńska w formie ustnej przekazywana sobie w parach przez osoby uczące się po wykonaniu określonego zadania
- pisemny komentarz udzielany na zakończenie lekcji dotyczący jakości procesu uczenia się na zajęciach w formie odpowiedzi na proponowane pytania otwarte

BIBLIOGRAFIA

1. Cedro A., (2017), *Kłótnia na zgodę: jak się spierać, żeby się zrozumieć*, Kielce: Wydawnictwo Charaktery.
2. Duda A. K., (2019), *Materiały dla uczniów - kandydatów na mediatorów rówieśniczych*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
3. Gordon T., (2012), *Wychowanie bez porażek w praktyce*, Warszawa: Wydawnictwo Pax.
4. King G., (2003), *Umiejętności terapeutyczne nauczyciela*, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
5. Koch J., (2004), *O mediacjach i treningu mediacyjnym*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, nr 435.
6. Kordziński J., (2007), *Mediacja zamiast izolacji*, „Dyrektor Szkoły”, nr 12, s. 13-15.
7. Lewicka-Zelent A., Trojanowska E., (2014), *Szkolny warsztat mediacyjny a przemoc*, „Niebieska Linia”, nr 1/90, s. 27-29.
8. Musialska K., (2010), *Mediacja w komunikacji szkolnej*, „Wszystko dla Szkoły”, nr 9, s. 6.
9. Polak K., (2008), *Mediacja jako szansa rozwiązania konfliktów szkolnych*, „Wychowanie na Co Dzień”, nr 4-5 (175-176), s. 30-35.
10. Prusakowski S., (2007), *Pożytki płynące z... konfliktów*, „Psychologia w Szkole”, nr 2, s. 121-130.
11. Prusakowski S., Bałutowski D., (2007), *Mediacje – szansa dla szkoły*, „Psychologia w Szkole”, nr 3, s. 105–114.
12. Skrzypek M., (2013), *Konflikt jako dobro wspólne*, „Rzeczpospolita”, z dn. 22 X 2013.
13. Taraszkiewicz M., Rose C., (2006), *Atlas efektywnego uczenia (się)*, Warszawa: Wydawnictwo Transfer Learning.
14. Teliszewska A., (2013), *Konflikt asertywnie zażegnany*, „Psychologia w Szkole”, nr 2, s. 51-56.
15. Winnikow D., (2013), *Jak się kłócić?*, „Coaching”, nr 3, s. 79-83.

NETOGRAFIA

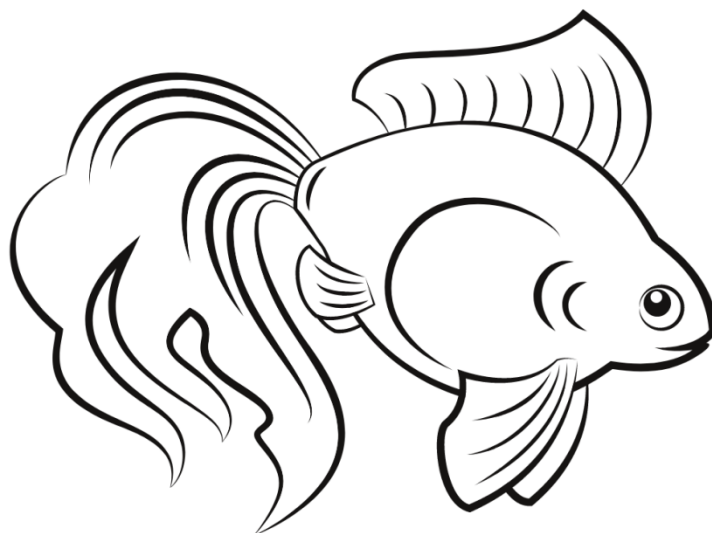
1. [Badanie „Edukacja zdalna w czasie pandemii](https://centrumcyfrowe.pl/edukacja-zdalna/), artykuł w serwisie: <https://centrumcyfrowe.pl/edukacja-zdalna/>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
2. [Konflikty między dziećmi w szkole a rola nauczyciela](https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/konflikty-miedzy-dziecmi-w-szkole-a-rola-nauczyciela), artykuł w serwisie: <https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/konflikty-miedzy-dziecmi-w-szkole-a-rola-nauczyciela>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
3. [Mediacje rówieśnicze jako forma rozwiązywania konfliktów w szkole i przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym uczniów](http://www.ore.edu.pl), artykuł w serwisie: www.ore.edu.pl, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
4. [Mediacje rówieśnicze](https://mediator.org.pl/o-mediacji/mediacje-rowniesnicze/), artykuł w serwisie: <https://mediator.org.pl/o-mediacji/mediacje-rowniesnicze/>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
5. [Mediacje lekiem na konflikty uczniowskie - ale szkoły się ich boją, albo nie znają](https://www.prawo.pl/oswiata/mediacja-rowiesnicza-sposobem-na-problemy-z-uczniami-szkoly-nie,507565.html), artykuł w serwisie: <https://www.prawo.pl/oswiata/mediacja-rowiesnicza-sposobem-na-problemy-z-uczniami-szkoly-nie,507565.html>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
6. [Różne oblicza konfliktu w szkole](https://www.monitorszkoly.pl/artikul/rozne-oblicza-konfliktu-w-szkole), artykuł w serwisie: <https://www.monitorszkoly.pl/artikul/rozne-oblicza-konfliktu-w-szkole>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
7. [Standardy mediacji rówieśniczej i szkolnej w szkołach i innych placówkach oświatowych](http://brpd.gov.pl/sites/default/files/standardy_mediacji_rowiesniczej_i_szkolne_j_w_szkolach_0.pdf), artykuł w serwisie: http://brpd.gov.pl/sites/default/files/standardy_mediacji_rowiesniczej_i_szkolne_j_w_szkolach_0.pdf, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
8. [W nauczaniu zdalnym jest ważne przede wszystkim jak, a nie gdzie](https://blog.ceo.org.pl/w-nauczaniu-zdalnym-wazne-przede-wszystkim-jak-a-nie-gdzie/), artykuł w serwisie: <https://blog.ceo.org.pl/w-nauczaniu-zdalnym-wazne-przede-wszystkim-jak-a-nie-gdzie/>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
9. [Zdalne lekcje](https://www.gov.pl/web/zdalnelekcje), artykuł w serwisie: <https://www.gov.pl/web/zdalnelekcje>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
10. [4 pomysły na angażującą godzinę wychowawczą online](https://cdw.edu.pl/4-pomysly-na-angazujaca-godzine-wychowawcza-online-do-pobrania/), artykuł w serwisie: <https://cdw.edu.pl/4-pomysly-na-angazujaca-godzine-wychowawcza-online-do-pobrania/> dostępny online [dostęp: 11.02.2022].

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1 Karta pracy 1

ŻYCZENIA DO ZŁOTEJ RYBKI

**MOJE
TRZY ŻYCZENIA
DO ZŁOTEJ RYBKI:**

- 1.
- 2.
- 3.

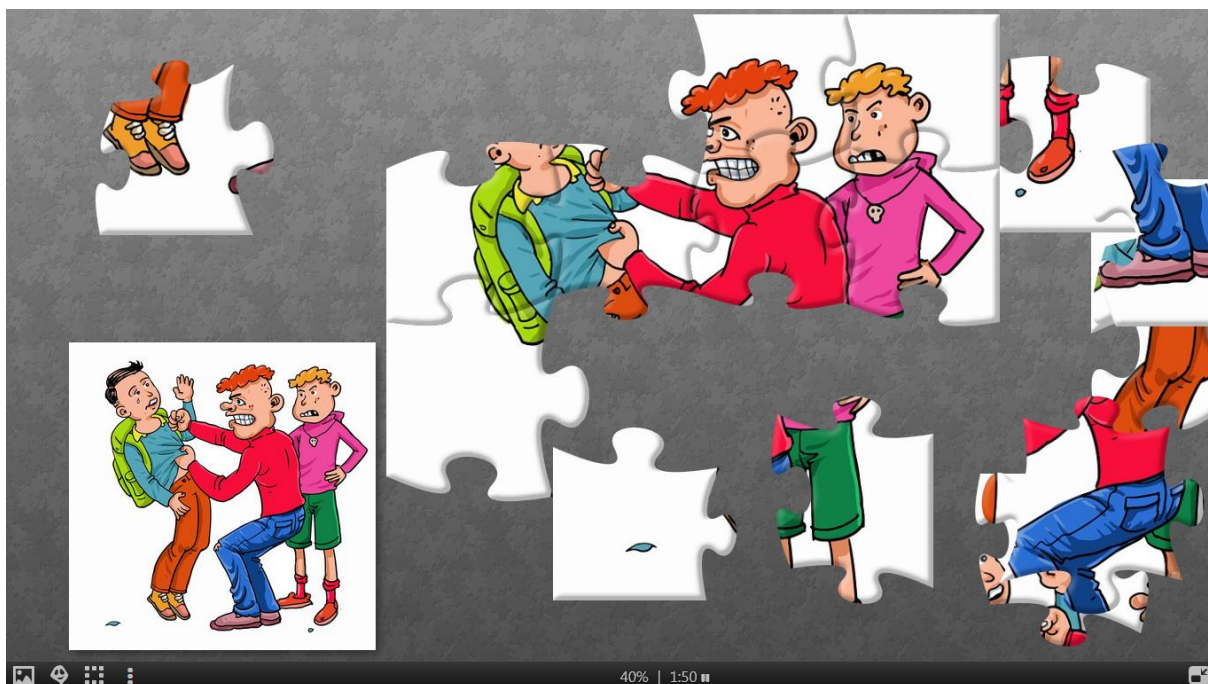
**NASZE
TRZY ŻYCZENIA
DO ZŁOTEJ RYBKI:**

- 1.
- 2.
- 3.

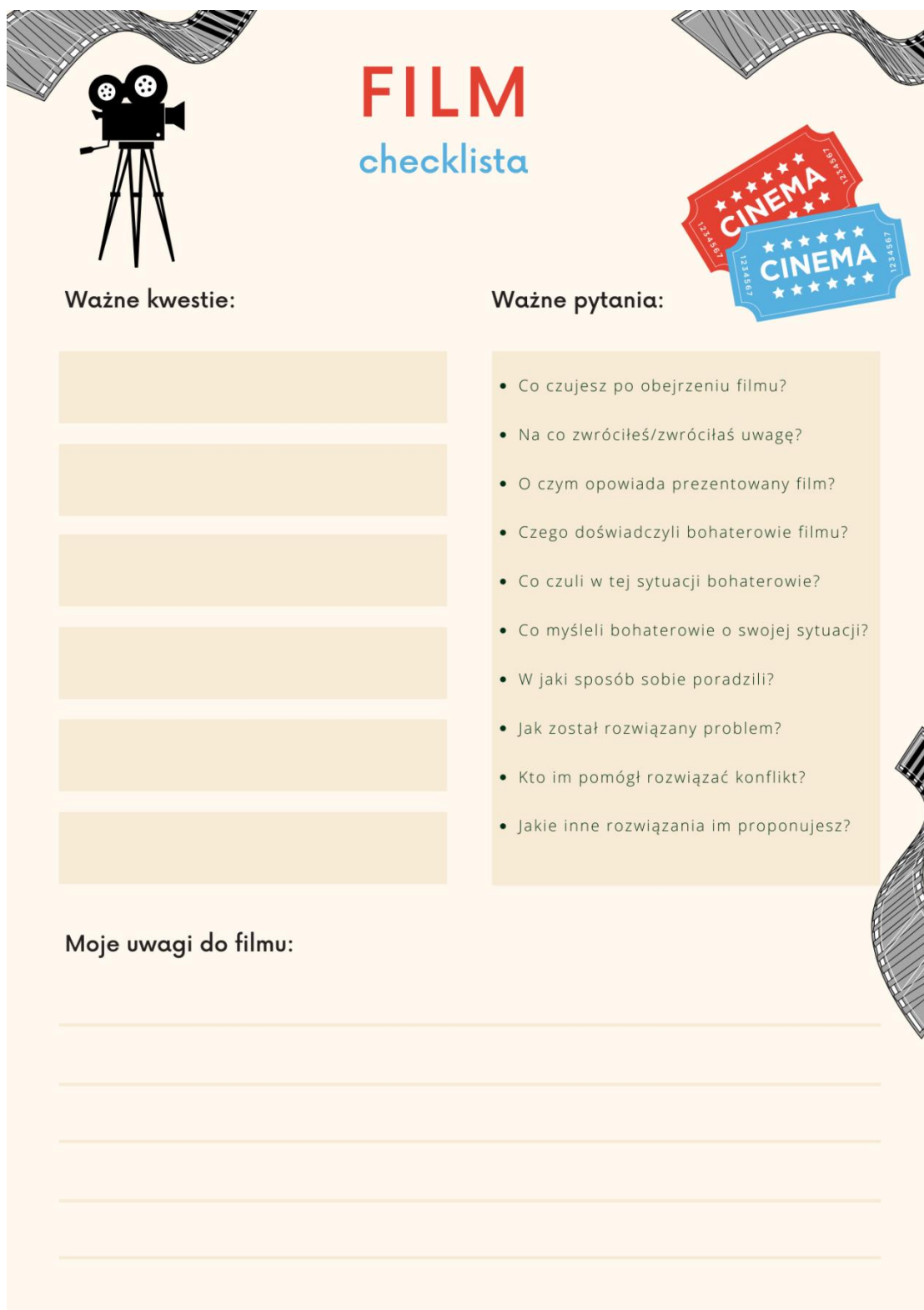
Karta pracy: Życzenia do złotej rybki. Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem programu Canva.com. Grafika pochodzi z zasobów Canva.com. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy”.

Załącznik 2 Ćwiczenie interaktywne 1

„Kłótnia kolegów”. Instrukcja: dopasuj puzzle. Powodzenia! Puzzle online „Kłótnia kolegów” (dostępne w serwisie: <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1a170ef3e4a6>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

Źródło: opracowanie własne. Grafika pochodzi z zasobów Pixabay.com. Zdjęcie: [azmeyart-design](https://pixabay.com/pl/users/azmeyart-design-18960884/) (dostępne w serwisie: <https://pixabay.com/pl/users/azmeyart-design-18960884/>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

FILM
checklista

Ważne kwestie:

Ważne pytania:

- Co czujesz po obejrzeniu filmu?
- Na co zwróciłeś/zwróciłaś uwagę?
- O czym opowiada prezentowany film?
- Czego doświadczyli bohaterowie filmu?
- Co czuli w tej sytuacji bohaterowie?
- Co myśleli bohaterowie o swojej sytuacji?
- W jaki sposób sobie poradzili?
- Jak został rozwiązany problem?
- Kto im pomógł rozwiązać konflikt?
- Jakie inne rozwiązania im proponujesz?

Moje uwagi do filmu:

Karta pracy: Film - checklista. Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem programu Canva.com. Grafika pochodzi z zasobów Canva.com. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy”.

Prezentacja multimedialna: Mediacja na TAK! Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem programu Canva.com. Grafiki pochodzą z zasobów Canva.com. Materiał zamieszczony w pakiecie „Prezentacja multimedialna”.

Załącznik 5 Ćwiczenie interaktywne 2

„Kilka dobrych zdań o mediacji”. Instrukcja: uporządkuj wyrazy w taki sposób, aby tworzyły sensowne zdania. Zdania do ułożenia to:

- to osobami między dwoma dialog będącymi w konflikcie mediacja.
- są osoby stronami skłócone nazywane
- prowadzi do mediacja porozumienia relacji skłócone osoby oraz poprawy
- w obecności mediatora odbywa się mediacja
- akceptowana to osoba mediator bezstronna, i neutralna dla konfliktu stron
- jest Mediacja rozwiązywania metodą problemów konstruktywną.

Powodzenia! Porządkowanie „[Kilka dobrych zdań o mediacji](https://wordwall.net/pl/resource/29333965)” (dostępne w serwisie: <https://wordwall.net/pl/resource/29333965>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

SCENARIUSZ 3 (Z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klas I-III / I ETAP EDUKACYJNY – edukacja wczesnoszkolna

PROWADZONYCH PRZEZ wychowawcę, pedagoga, osobę mediatora szkolnego, psychologa, doradcę zawodowego, innego nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej

TEMAT: Co by było, gdyby... jedno z nas zostało mediatorem? Rozwiązywanie konfliktów z wykorzystaniem mediacji szczególnie w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19 w celu zapewnienia dodatkowej opieki i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE: (PODSTAWA PROGRAMOWA)

Zgodnie z „Podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej” określoną dla I etapu edukacyjnego: klasy I–III – edukacja wczesnoszkolna cele kształcenia – wymagania ogólne zostały opisane w czterech obszarach rozwojowych dziecka: fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym.

W tym miejscu zostały wybrane te cele, które uczniowie i uczennice mogą próbować osiągnąć w trakcie aktywności zaplanowanych w ramach nabywania umiejętności rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem mediacji rówieśniczych oraz mediacji szkolnych. Są to następujące cele:

9. „W zakresie fizycznego obszaru rozwoju uczeń osiąga umiejętność respektowania przepisów gier, zabaw zespołowych i przepisów poruszania się w miejscach publicznych”.
10. „W zakresie emocjonalnego obszaru rozwoju uczeń osiąga:
 - umiejętność rozpoznawania i rozumienia swoich emocji i uczuć oraz nazywania ich;
 - umiejętność rozpoznawania, rozumienia i nazywania emocji oraz uczuć innych osób; potrzebę tworzenia relacji;
 - umiejętność przedstawiania swych emocji i uczuć przy pomocy prostej wypowiedzi ustnej lub pisemnej, różnorodnych artystycznych form wyrazu;
 - świadomość przeżywanych emocji i umiejętność panowania nad nimi oraz wyrażania ich w sposób umożliwiający współdziałanie w grupie oraz adaptację w nowej grupie;

- umiejętność uświadamiania sobie uczuć przeżywanych przez inne osoby z jednoczesną próbą zrozumienia, dlaczego one występują, a także różnicowania form ich wyrażania w zależności od wieku”.

11. „W zakresie społecznego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

- umiejętność nazywania poznanych wartości, oceny postępowania innych ludzi, odwoływania się w ocenie do przyjętych zasad i wartości;
- umiejętność przyjmowania konsekwencji swojego postępowania;
- umiejętność tworzenia relacji, współdziałania, współpracy oraz samodzielnej organizacji pracy w małych grupach, w tym organizacji pracy przy wykorzystaniu technologii;
- umiejętność samodzielnego wyrażania swoich oczekiwań i potrzeb społecznych;
- umiejętność obdarzania szacunkiem koleżanek, kolegów i osoby dorosłe, w tym starsze oraz okazywania go za pomocą prostych form wyrazu oraz stosownego zachowania;
- umiejętność dbania o bezpieczeństwo własne i innych uczestników grupy, w tym bezpieczeństwo związane z komunikacją za pomocą nowych technologii oraz bezpieczeństwo uczestnictwa w ruchu drogowym”.

12. „W zakresie poznawczego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

- potrzebę i umiejętność samodzielnego, refleksyjnego, logicznego, krytycznego i twórczego myślenia;
- umiejętność poprawnego posługiwania się językiem polskim w mowie i piśmie, pozwalającą na samodzielną aktywność, komunikację i efektywną naukę;
- umiejętność stawiania pytań, dostrzegania problemów, zbierania informacji potrzebnych do ich rozwiązania, planowania i organizacji działania, a także rozwiązywania problemów;
- umiejętność samodzielnej eksploracji świata, rozwiązywania problemów i stosowania nabytych umiejętności w nowych sytuacjach życiowych”.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE: (PODSTAWA PROGRAMOWA)

Zgodnie z zapisami „Podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły

podstawowej”: „ogólne cele rozwoju ucznia, osiągnane na zakończenie edukacji wczesnoszkolnej, są źródłem celów szczegółowych, opisanych w formie efektów. Uczeń ma je osiągać, realizując zadania, wymagające wielokierunkowej aktywności”.

Wymagania szczegółowe, uwzględnione tutaj na rzecz realizacji tematyki rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem mediacji, zostały zaczerpnięte z poszczególnych dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano w cytowanym dokumencie efekty kształcenia dla edukacji wczesnoszkolnej.

Traktując to jako konwencję w scenariuszu nie uwzględniono ww. dyscyplin, gdyż podstawowym jest założenie o zintegrowanym charakterze procesów organizowanych na etapie klas I-III.

Osoba ucząca się, uczennica, uczeń:

- „słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie;
- wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi;
- słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby;
- słucha i czeka na swoją kolej, panuje nad chęcią nagłego wypowiedzania się, szczególnie w momencie wskazywania tej potrzeby przez drugą osobę;
- formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia;
- wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą czy wydarzeniem kulturalnym;
- układa w formie ustnej opowiadanie oraz składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy;
- dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażającą empatię i szacunek do rozmówcy;
- czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszycie oraz teksty drukowane;
- wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia lub określone przez nauczyciela;

- korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii czy zasobów internetu i rozwija swoje zainteresowania;
- wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się;
- przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad;
- ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, respektowane przez środowisko szkolne;
- stosuje pojęcia: porozumienie, umowa;
- wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu i komunikuje się za pomocą nowych technologii;
- stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety;
- ma świadomość pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka;
- ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką; korzysta z narzędzi multimedialnych;
- tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory;
- posługuje się komputerem lub innym urządzeniem cyfrowym oraz urządzeniami zewnętrznymi przy wykonywaniu zadania;
- korzysta z udostępnionych mu stron i zasobów internetowych;
- współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię;
- wykorzystuje możliwości technologii do komunikowania się w procesie uczenia się;
- posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami;
- dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności;

- odkrywa, że wspólnota osób której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;
- przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem”.

METODY PRACY:

- współpraca online w parach
- praca z wykorzystaniem kart pracy w wersji elektronicznej
- praca na platformie online Zintegrowana Platforma Edukacyjna
- ewaluacja online
- puzzle online
- ćwiczenie interaktywne LearningApps
- cyfrowa tablica online Jamboard
- sesja pytań i odpowiedzi
- scenka dialogowa online

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- laptop z dostępem do internetu
- kamera, mikrofon, głośniki, słuchawki
- urządzenie wielofunkcyjne (drukarka, skaner, ksero)
- programy: MS Teams / Zoom / Google Classroom, MS Power Point
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna
- Serwisy: JigsawPlanet, LearningApps, Padlet, Jamboard

PRZEWIDYWANY CZAS: 90 minut / dwie jednostki lekcyjne

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Osoba ucząca rozpoczyna zajęcia od powitania wszystkich osób w wirtualnej klasie. Następnie krótko objaśnia temat, cele zajęć oraz plan lekcji. Zostaje sprawdzona obecność. W tym miejscu osoby uczące się mogą zgłaszać swoje potrzeby związane z uczestnictwem w zajęciach.

Część 2. W początkowej fazie lekcji osoba ucząca proponuje swoim podopiecznym ćwiczenie integracyjne „Jeszcze nie wiesz o mnie, że...” (karta pracy w serwisie: <https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/22289000>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy” dostępny na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej.

Integracja zespołu pomoże w budowaniu pozytywnej atmosfery na zajęciach oraz wzmocni poczucie bezpieczeństwa w grupie. Dbanie o utrzymanie pozytywnych relacji jest szczególnie ważne w okresie zdalnej/hybrydowej edukacji, która wyklucza osoby uczące się z bezpośrednich kontaktów interpersonalnych i zmusza na domową izolację.

Instrukcja: udziel odpowiedzi na pytania zawarte w karcie pracy. Następnie przekaż swoje notatki koledze/koleżance i poproś o sparafrazowanie twojej wypowiedzi. Odnieś się konstruktywnie do usłyszanego komunikatu. W następnej kolejności zamieńcie się rolami. To Ty sparafrazuj odpowiedzi udzielone przez drugą osobę w parze.

Najpierw porozmawiajcie w parach o waszych emocjach, być może istnieją odpowiedzi, które są podobne. Następnie w grupach czteroosobowych zastanówcie się, jak różnie odpowiadacie na te same pytania.

Część 3. Po krótkim omówieniu ćwiczenia integracyjnego osoba prowadząca zajęcia udziela ustnej konstruktywnej informacji zwrotnej. Następnie uczniowie i uczennice wykonują kolejne przewidziane w tej części lekcji zadanie. Tym razem jest to ćwiczenie interaktywne typu puzzle online „Trudna sztuka dialogu” (dostępne w serwisie: <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=163d0d7bfee1>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Po ćwiczeniu następuje krótka sesja pytań i odpowiedzi.

Część 4. W tym miejscu osoby uczące się obserwują wzorcową scenkę mediacji rówieśniczych przygotowaną przez ich kolegów i koleżanki i prezentowaną w trybie wideokonferencji. Scenka została opracowana na kanwie obejrzanego podczas ostatnich zajęć filmu pod tytułem: „Można inaczej - mediacje w szkole”.

(filmy w serwisie: <https://www.youtube.com/watch?v=ABy9UoOG0hY>), dostępne online [dostęp: 23.02.2022].

Następuje krótka sesja pytań i odpowiedzi na temat symulacji mediacji rówieśniczych. Osoby uczące się mogą luźno wypowiadać się w zakresie obejrzanej scenki. Ćwiczenie, dzięki praktycznemu charakterowi, ma na celu pogłębienie umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów oraz rozwiązywania problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych.

Po wykonaniu zadania następuje ocena koleżeńska w formie ustnej. Konstruktywna informacja zwrotna w formie ustnej przekazywana jest również przez nauczyciela/nauczycielkę osobę uczącą.

Część 5. Osoby uczące się współpracują online w parach z wykorzystaniem karty pracy „[Pytania: lista do scenki online](#)” w wersji elektronicznej online udostępnionej na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej (karta pracy w serwisie: <https://moje.zpe.gov.pl/dolacz/65939600>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy”.

Instrukcja: przedyskutuj odpowiedzi na kilka pytań z kolegą/koleżanką. W tym celu możesz skorzystać z gotowej listy tak zwanej checklisty. Punktem wyjścia uczyń inscenizację z wcześniejszego ćwiczenia. Jeśli coś w tym zadaniu jest dla Ciebie niezrozumiałe wówczas poproś o wyjaśnienie osobę nauczającą.

Po wykonaniu zadania następuje ocena koleżeńska w formie ustnej przekazywana sobie w parach przez osoby uczące się. Konstruktywna informacja zwrotna w formie ustnej przekazywana jest również współpracującym parom przez nauczyciela/nauczycielkę osobę uczącą na bieżąco podczas podejmowanych aktywności na zajęciach.

Część 6. Osoby uczące się zostają włączone do interaktywnej burzy mózgów. Jej celem jest wypracowanie rozwiązania stanowiącego odpowiedź na postawione przez nauczyciela/nauczycielkę pytanie problemowe: „Co robi, a czego nie robi mediator?”. Wszystkie propozycje odpowiedzi poddane przez osoby uczące się zostają zapisane przez nauczycielkę/nauczyciela na cyfrowej tablicy interaktywnej [Jamboard](#). (serwis: <https://jamboard.google.com/>). dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

Po zebraniu pomysłów następuje ich weryfikacja i wybór kilku najważniejszych. W efekcie osoby uczące się doświadczają analizy problemu z różnych punktów widzenia. Mają możliwość dostrzeżenia mediacji prowadzonej

przez mediatora/mediatorkę jako procesu, w którym obowiązują pewne ściśle ustalone normy gwarantujące jej rzetelny i bezpieczny przebieg.

Osoby uczestniczące w dyskusji aktywnie współpracują w zespole, dyskutują, argumentują, wysłuchują zdania innych osób, oceniają i weryfikują trafność i zasadność pomysłów.

Część 7. Podsumowaniem lekcji jest ćwiczenie interaktywne typu wykreślanka „[Mediacje rówieśnicze](#)” (dostępne w serwisie: <https://learningapps.org/display?v=p79sxsq43522>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Instrukcja: znajdź wśród liter sześć wyrazów. Szukaj w pionie oraz w poziomie. Wyrazy do odszukania to: mediator, mediacja, zgoda, konflikt, porozumienie, współpraca.

W efekcie ucziowie i uczennice dokonują powtórzeń i usystematyzowania omówionych podczas lekcji zagadnień. Najważniejsze informacje zostają ujęte w formie notatki składającej się z kluczowych słów związanych z problematyką mediacji rówieśniczych.

Część 8. Ewaluacja zajęć uwzględniająca pracę z uczniami i uczennicami ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Instrukcja: na cyfrowej tablicy udostępnionej Ci przez instruktora zajęć udziel krótkiej informacji zwrotnej na temat uczenia się podczas lekcji. Podziel się z innymi osobami w klasie swoimi przemyśleniami związanymi z procesem nabywania i doskonalenia nowych umiejętności na zajęciach. Dokończ zdania:

- Dzisiaj na zajęciach...
- Szczególnie...
- Polecam...
- Zastanowię się nad...
- Można pominąć...
- Nie wiem...

Wszystkie propozycje odpowiedzi zapisz na cyfrowej tablicy interaktywnej [Jamboard](#) (serwis: <https://jamboard.google.com/>). dostępny online [dostęp: 23.02.2022]. Możesz również przygotować ustną informację zwrotną i przekazać ją za pośrednictwem wideochata. Jeśli masz trudność z zapisaniem pomysłów, użyj piktogramów lub innych obrazów graficznych.

Część 9. Osoby uczące się otrzymują ćwiczenia rozwojowe do wykonania po lekcji. Propozycja dwóch zadań domowych do wyboru uwzględnia zróżnicowane potrzeby osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Zadanie nr 1. Instrukcja: zastanów się przez chwilę, co by było, gdybyś został/została/zostało mediatorem rówieśniczym? Następnie narysuj swój autoportret, który będzie prezentował ciebie w roli mediatora rówieśniczego / mediatorki rówieśniczej. Wykonaj zadanie samodzielnie lub poproś o wsparcie bliską ci osobę. Możesz również skorzystać z indywidualnych konsultacji online z wychowawcą lub wychowawczynią w ustalonym wcześniej terminie.

Zadanie nr 2. Instrukcja: wymień trzy przykładowe sytuacje, w których możesz zastosować mediację. Uruchom swoją wyobraźnię i opisz je w kilku zdaniach. W przypadku trudności poproś o pomoc swojego wychowawcę /wychowawczynię.

EWALUACJA ZAJĘĆ

- konstruktywna informacja zwrotna w formie ustnej przekazywana przez nauczyciela/nauczycielkę osobom uczącym się na bieżąco podczas podejmowanych aktywności na zajęciach za pośrednictwem wideochata/chata
- ocena koleżeńska w formie ustnej przekazywana sobie w parach przez osoby uczące się po wykonaniu określonego zadania
- pisemny komentarz udzielany na zakończenie lekcji dotyczący jakości procesu uczenia się na zajęciach w formie odpowiedzi na proponowane pytania otwarte

BIBLIOGRAFIA

1. Cedro A., (2017), *Kłótnia na zgodę: jak się spierać, żeby się zrozumieć*, Kielce: Wydawnictwo Charaktery.
2. Duda A. K., (2019), *Materiały dla uczniów - kandydatów na mediatorów rówieśniczych*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
3. Gordon T., (2012), *Wychowanie bez porażek w praktyce*, Warszawa: Wydawnictwo Pax.
4. King G., (2003), *Umiejętności terapeutyczne nauczyciela*, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
5. Koch J., (2004), *O mediacjach i treningu mediacyjnym*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, nr 435.
6. Kordziński J., (2007), *Mediacja zamiast izolacji*, „Dyrektor Szkoły”, nr 12, s. 13-15.
7. Lewicka-Zelent A., Trojanowska E., (2014), *Szkolny warsztat mediacyjny a przemoc*, „Niebieska Linia”, nr 1/90, s. 27-29.
8. Musialska K., (2010), *Mediacja w komunikacji szkolnej*, „Wszystko dla Szkoły”, nr 9, s. 6.
9. Polak K., (2008), *Mediacja jako szansa rozwiązania konfliktów szkolnych*, „Wychowanie na Co Dzień”, nr 4-5 (175-176), s. 30-35.
10. Prusakowski S., (2007), *Pożytki płynące z... konfliktów*, „Psychologia w Szkole”, nr 2, s. 121-130.
11. Prusakowski S., Bałutowski D., (2007), *Mediacje – szansa dla szkoły*, „Psychologia w Szkole”, nr 3, s. 105–114.
12. Skrzypek M., (2013), *Konflikt jako dobro wspólne*, „Rzeczpospolita”, z dn. 22 X 2013.
13. Taraszkiewicz M., Rose C., (2006), *Atlas efektywnego uczenia (się)*, Warszawa: Wydawnictwo Transfer Learning.
14. Teliszewska A., (2013), *Konflikt asertywnie zażegnany*, „Psychologia w Szkole”, nr 2, s. 51-56.
15. Winnikow D., (2013), *Jak się kłócić?*, „Coaching”, nr 3, s. 79-83.

NETOGRAFIA

1. [Badanie „Edukacja zdalna w czasie pandemii](https://centrumcyfrowe.pl/edukacja-zdalna/), artykuł w serwisie: <https://centrumcyfrowe.pl/edukacja-zdalna/>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
2. [Konflikty między dziećmi w szkole a rola nauczyciela](https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/konflikty-miedzy-dziecmi-w-szkole-a-rola-nauczyciela), artykuł w serwisie: <https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/konflikty-miedzy-dziecmi-w-szkole-a-rola-nauczyciela>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
3. [Mediacje rówieśnicze jako forma rozwiązywania konfliktów w szkole i przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym uczniów](http://www.ore.edu.pl), artykuł w serwisie: www.ore.edu.pl, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
4. [Mediacje rówieśnicze](https://mediator.org.pl/o-mediacji/mediacje-rowniesnicze/), artykuł w serwisie: <https://mediator.org.pl/o-mediacji/mediacje-rowniesnicze/>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
5. [Mediacje lekiem na konflikty uczniowskie - ale szkoły się ich boją, albo nie znają](https://www.prawo.pl/oswiata/mediacja-rowiesnicza-sposobem-na-problemy-z-uczniami-szkoly-nie,507565.html), artykuł w serwisie: <https://www.prawo.pl/oswiata/mediacja-rowiesnicza-sposobem-na-problemy-z-uczniami-szkoly-nie,507565.html>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
6. [Różne oblicza konfliktu w szkole](https://www.monitorszkoly.pl/artikul/rozne-oblicza-konfliktu-w-szkole), artykuł w serwisie: <https://www.monitorszkoly.pl/artikul/rozne-oblicza-konfliktu-w-szkole>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
7. [Standardy mediacji rówieśniczej i szkolnej w szkołach i innych placówkach oświatowych](http://brpd.gov.pl/sites/default/files/standardy_mediacji_rowiesniczej_i_szkolne_j_w_szkolach_0.pdf), artykuł w serwisie: http://brpd.gov.pl/sites/default/files/standardy_mediacji_rowiesniczej_i_szkolne_j_w_szkolach_0.pdf, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
8. [W nauczaniu zdalnym jest ważne przede wszystkim jak, a nie gdzie](https://blog.ceo.org.pl/w-nauczaniu-zdalnym-wazne-przede-wszystkim-jak-a-nie-gdzie/), artykuł w serwisie: <https://blog.ceo.org.pl/w-nauczaniu-zdalnym-wazne-przede-wszystkim-jak-a-nie-gdzie/>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
9. [Zdalne lekcje](https://www.gov.pl/web/zdalnelekcje), artykuł w serwisie: <https://www.gov.pl/web/zdalnelekcje>, dostępny online [dostęp: 11.02.2022].
10. [4 pomysły na angażującą godzinę wychowawczą online](https://cdw.edu.pl/4-pomysly-na-angazujaca-godzine-wychowawcza-online-do-pobrania/), artykuł w serwisie: <https://cdw.edu.pl/4-pomysly-na-angazujaca-godzine-wychowawcza-online-do-pobrania/> dostępny online [dostęp: 11.02.2022].

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1 Karta pracy 1

CO BY BYŁO, GDYBY

Jeszcze nie wiesz o mnie, że...

1. Jaką posiadam umiejętność, o której nikt jeszcze nie wie?

2. Jakim sukcesem z dzieciństwa mogę się podzielić w grupie?

3. Dokąd najchętniej udam się w podróż?

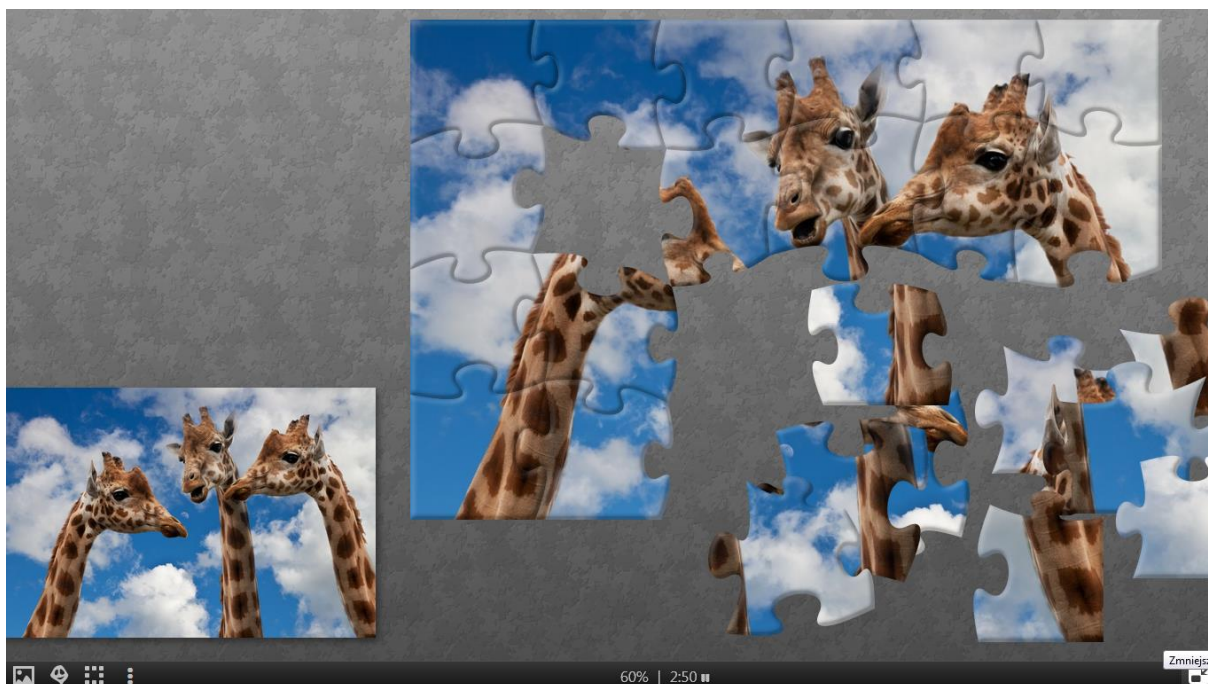
4. Co mnie ostatnio inspiruje?

5. Co mnie motywuje do działania?

Karta pracy: Jeszcze nie wiesz o mnie, że... Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem programu Canva.com. Grafika pochodzi z zasobów Canva.com. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy”.

Załącznik 2 Ćwiczenie interaktywne 1

„Trudna sztuka dialogu”. Instrukcja: dopasuj puzzle. Powodzenia! Puzzle online „[Trudna sztuka dialogu](https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=163d0d7bfee1)” (dostępne w serwisie: <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=163d0d7bfee1>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

Źródło: opracowanie własne. Grafika pochodzi z zasobów Pixabay.com. Zdjęcie: [Christine Sponchia](https://pixabay.com/pl/photos/%c5%bcyrafy-rozrywka-dyskusja-wzrost-627031/) (dostępne w serwisie: <https://pixabay.com/pl/photos/%c5%bcyrafy-rozrywka-dyskusja-wzrost-627031/>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

PYTANIA

LISTA DO SCENKI ONLINE

ROZWIĄZYWANIE
KONFLIKTÓW

MEDIATOR
MEDIATORKA

KIM SĄ OSOBY
W KONFLIKCIE?

CZEGO DOTYCZY
PROBLEM?

KIM JEST MEDIATOR?

JAK SIĘ ZACHOWUJE?

CZEGO NIE ROBI?

Karta pracy: Pytania: lista do scenki online. Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem programu Canva.com. Grafika pochodzi z zasobów Canva.com. Materiał zamieszczony w pakiecie „Karty pracy”.

Załącznik 4 Ćwiczenie interaktywne 2

„Mediacje rówieśnicze”. Instrukcja: znajdź wśród liter sześć wyrazów. Szukaj w pionie oraz w poziomie. Wyrazy do odszukania to: mediator, mediacja, zgoda, konflikt, porozumienie, współpraca. Powodzenia! Wykreślanka [„Mediacje rówieśnicze”](https://learningapps.org/display?v=p79sxq43522) (dostępne w serwisie: <https://learningapps.org/display?v=p79sxq43522>), dostępny online [dostęp: 23.02.2022].

U	S	P	T	S	S	S	M	A	I	H	N	U	J	G	N	B
J	T	T	B	Q	B	D	E	O	L	K	X	H	V	C	E	X
T	I	Z	R	Z	G	O	D	A	G	W	J	X	T	I	V	O
J	N	K	O	N	F	L	I	K	T	K	V	X	Z	Y	V	X
M	E	D	I	A	C	J	A	S	S	M	W	B	N	R	V	Y
T	Y	X	H	X	W	T	T	J	G	M	H	C	T	Y	I	Z
W	J	O	M	O	S	F	O	K	X	I	G	I	F	F	E	D
G	D	S	M	M	P	O	R	O	Z	U	M	I	E	N	I	E
I	X	G	J	Y	Ó	S	H	I	G	E	E	I	S	F	N	L
L	B	F	F	H	Ł	E	F	Z	R	J	E	Q	T	Q	M	U
E	B	A	K	U	P	V	B	W	T	X	B	U	C	C	N	C
H	O	M	U	Y	R	S	S	Z	E	P	Y	X	L	T	N	Q
E	X	L	Z	M	A	E	Q	V	W	L	N	O	P	S	K	Q
R	Q	R	W	N	C	B	B	A	R	Z	Z	T	S	V	T	W
B	W	E	H	D	A	Y	N	H	M	B	I	T	D	F	M	M

Źródło: opracowanie własne.